

סימן קל"י

וגם לפמ"ש המוס' שם לחלק בזה נד"ד דמיירי באלוה וקחשיב כמה אנשים וכל א' במספרו וודאי דמינא דווקא וא"כ מוכח דאין בזה משום שינוי השם וליכא רק ד' שמות ועי' תשובת מהר"ם אר"ז סי' קכ"ו באלמנע התשובה ג"כ בדיון כתב לאלוה אליה חסר.

(ב) וכה ראיתי מ"ש רי"מ במדושים אות ו' להשיג על אה"ש בשם אליה בסגול דאין חשש והביא מהט"ג ש"א ויפה השיג וגם איז כתבתי בצורף העצר בתשובה לק' קעשנוב ברוסיא להרב מו"ך דשם בדיון גט שנכתב שם איז המגרש שהי' עולה לתורה בשם אליה ובפ"כ נקרא עליה בסגול וכתב זהגט המכונה אליה באל"ף ופקפקו בו דהו"ל לכתוב צע"ן כמו באברהם עבר. ואיז הבאתי ג"כ מדברי הט"ג הנ"ל ועוד מכמה מקומות והעלתי דיון דנגזר משם אליה אין פוסל דיעבד והבאתי קצת סמוכין מירושלמי פ"ו דשבת ה"ב ד"ה המלכנו ובפ"מ שם דאליה הוא אליה המצית אש א"כ אם הי' נקרא צפת"ח באל"ף הי' שם גנאי וצ"כ דהוא בסגול אלז יש לפקפק ומה גם שהקרבן עדה שם פי' שהוא שם מקום והבאתי מחוס' עירובין י"ט דעלוקה שם חכם ומהערוך ערך אלוקי במ"ש בשם הפסיקתא ועי' בט"ג ש"א אות א' ס"ק מ"ד צע"ן שם אלוקא ואות ח' סק"י"ז בשם לפידות.

(ג) באות י"ה האריך בשם ישעי' אכתוב לו במ"ש האחרונים ללא נמצא רק פ"א ד"ה בלא וא"ו ובט"ג הביא בשם הג"ל מפרק שירה ואיז תמה שלא הביאו מעורא קפיטל ח' פסוק ו' ושם פסוק י"ט וגם בנדה ע"ג ע"א כפי נוסחת הילקוט שהביא הגאון רי"ב שם וגם מלאתי בתוספתא פ"א דצ"ק ישעי' איש טיראה ועי' בהגהות מא"פ לאות ש' מוצאים ל"ד ש"א. (ד) באות ל"ד בשם חנה רמו להט"ג ס"ק י"ג ובמ"ש שם מרבה צ"ח מלאתי בשו"מ שערי תשובה להגאונים סי' י"ט דהו"ן בן בנה של בת ר"ח שהי' שמה חנא וא"כ הוא ג"כ שם אשה.

(ה) אגב אכתוב לו במ"ש כמ"פ בספרו מדברי האחרונים דאם גם שם העצם הוא לעז צריך לכתוב על שם הכינוי דמתקרי וגם דיעבד פסול לשיטתם זה לא כביר כתבתי בתשובה לנאלחוב להגאון ד"ד דשם להוכיח מתשובת רמ"א סי' פ"ד במ"ש שדמתקרי' כולל הכל גם שם לעז וראי' מהמ"מ פ"ג דגרושין מהא דאדא בר הדיא דמתקרי' אי' מרי ע"ש והרי הדיא הוא ג"כ שם לעז ומה ראי' ומוכח דס"ל דאין חילוק וכיון שגם רש"ל שהוצא בט"ג בכללי ס"ק י"א וגם הט"ז שבב"ש ש"א אות א' ובט"ג סקמ"ו בשם רד"ך ודמש"א ומהרא"ש מקילים העלימי להקל דיעבד אם נכתב המכונה והוא שעה"ד.

בעזה"י יום ג' לסדר עלי באר ענו לה, ג' תמוז תרמ"ה ברעזאן.

הנה יש שלוחה אלי מכתב יד"נ הרב המאה"ג החור"ב ירו"ש מו"ה יחזקאל פרענקיל נ"י רב ומורה בק' הרשאותין יע"א. ותוכו רצוף כמה קונטרסים וכו'.

וגם ראיתי קונטרס השמות אשר ערך מערכה וכל יקר ראתה עינו בדברי המחברים צעניי שמות גיטין. יגע ומלא כמה ספרות נכונות מתוך מסיק. ומאז ומקדם ידעתי את האיש ואת שיחו מאת שלח לפני כמה שו"מ. וגם לשמע אהן שמעתי כי הנהו לנוף במעטה היראה אשר הוא אולרו. ועתה ראיתי כהנה וכהנה עולה במעלות לחורה ולמעודה. ולמען תת אות כי עינתי בדברי תורתו אכתוב לו כמה הערות אשר העירוני רעיוני מדי עברי צמו. וזה החלי.

(א) בקונטרס השמות אות ו' האריך צע"ן אליהו אי' הו"ב שמוות הנה מקור הספק מתשו' מהר"ם מיינן סי' י"ט דנהי דבאלוהו שנכתב חסר נחד גברא הוא מ"מ מלינו דד"ה ביחוסו של צנימין אליה חסר ותליא בפלוגתא שבצ"ר ותשו' גאונים מאיזו שצט' אליהו צא ולמ"ד מגד או מצני לאלה אף אליה שבצ"ה אדם אחר הוא א"כ יש ספק ע"ש מי נקרא ע"ש ולכאורה הרי צב"מ קי"ד ע"ב לאו כהן הוא מר ופירש"י דפנתם זה אליהו ומוכח מהש"ס כהן מ"ד במד"ר דמצני לאלה צא ועי' בתוס' שם ומאי ספיקא הרי קי"ל כש"ס דילן נגד המד"ר כמ"ש התוס' פ"ה דברכות ותשו' נו"ב מה"מ חיו"ד סי' קס"א אלז צב"ב קכ"א ע"ב סתם צריחא דס"ל דפנתם אינו אליהו וע"ש ברשב"ם ותוס' אלז תמהני שהרי במד"ר פ' ואלז בפסוק באגד (הוא סוף פרשה ע"א) שהוצא פלוגתא הנ"ל מקיים המד"ר ומה מקיים ר"ג דאמר משל גד קראה דר"א ויערשי' ואליה אלז מדרשות הן בשעה שהי' הקצ"ה מרעיש עולמו וכו' הרי דלכ"ע הך דד"ה קאי על אליהו ועיין במס' איליות שצקוף אגדת בראשית מחוס' שאין בשם ר"מ צע"ן זה. אלז איז תמה על מהרמ"מ והבאים אחריו מדוע לא הביאו קרא דעורא יו"ד פסוק כ"א וכ"ו שיש ב' אנשים שנקראו אליה אלז במד"ר פ' תשא פ"מ ראה קראתי בשם וכו' יש שנקרא בארבעה שמות זה אליהו וכו' ויערשיה ואליה וכו' הרי דאליה ואליהו הם שניהם שם אחד דאל"כ הו"ל לחשוב ה' שמות וע' קדושין ט"ז דצמינא לא שייך לומר חני ושייר

* נעתק מהסכתו לספר 'קונס' השמות' על שמות גיטין (להגריחו' פרענקיל דיל) אבר"ק הוסיאסין.

והגביר חותם בצרכה ואני תפלה יהי' ד' אלוקיו עמו
וימלאו דבריו חן ושכל טוב צעירי אלקים ואדם
ירוס כזית הודו ויתצרך גופו ומאודו כנפש ידידו
לכל הוגי דת האמת ודו"ש ממעמקי הלב.

הק' שלום מרדכי הכהן אבד"ק הג"ל
בעהמח"ס משפט שלום.

(ו) ראגב אכמוז מאי דתמוה לי צהא דאעה"ז סי'
קכ"ט סי' וצ"ש וע"ז נכתב שם אבי אציו
מדוע לא הזכירו מהתוספתא פ"ב דעדות כתב לשם
אבי אציו כשר ומתשובת הרשב"א סי' אלף קנ"ט יעו"ש
צאמנע התשובה צה וגם הוא לא הביא מהתוספתא ואף
די"ל לפמ"ש צג"פ ס"ק נ"ה מ"מ הו"ל להביא מזה
וצפרט דנחשונת הרשב"א א"א לומר כן.

סימן קלא

אני חייב להחזיר לך שלא נתחייבתי רק לעשות שטר
מחילה והרי עשיתי והשיב הרשב"א שאם לא קנה
צו חייב להחזיר המעות שאומדן דעת שנתן אדעתא
שיועיל המחילה ע"ש וה"נ צה כיון שלא הוסכם
ליתן גט עד שיחתמו היינו צאופן המועיל החתימה
צנימוסיהם ואם יצורר צנימוסיהם לא הועילה חתימתם
ע"י שהי' אנוסים נחצטל שליחות השליח וממילא אין
צהגט ממש וצניטולים הנעשים צסדה"ג אין מועילים לזה
כלל שהרי הותנה עם השליח שלא יתן עד שיחתמו ולגבי
שליח א"צ משפטי התנאים וכמש"ל וע"כ גם המקילים
צעובדא דגט שכ"מ שסידר הסמ"ע מודים הכא דכיון
שיחצטל כח הכתב שחתמו לפני שר המשפט מערכאות
למפרע ע"י שיצברו שהי' אנוסים והוי כלא חתמו כלל
וכמ"ש ע"ש הרשב"א.

וזה כמה שנים הארכתי צמה תשובות צנידון צה
וצפרט צעובדא שהי' לעירה צשנים (מנדער
יעהריג) ולא הועיל החתימה והצעל לא ידע מזה
ופלפלתי גם מד' תוס' כתובות נ"ו ע"א צהא דהאומר
הרי את מקודשת ע"מ שאין לך עלי שאר כסות ועונה
ה"ו מקודשת והק' התוס' דהא הותנה צפי' שאם יהי'
לה שאר כסות ועונה לא תהא מקודשת וכ' דא"ל דלכך
מקודשת לפי שקידשה ע"מ שתמחול לו והרי מחלה
לו אלא שאין מחילתה מחילה דהא תניא פ"ב דנזיר
הרי נזיר ע"מ שתשטה יין וכו' והתם ל"ש לומר כן
כו' ע"ש ונראה מזה דצהותנה שתמחול אף שאין
המחילה מועיל מקרי קיום התנאי. ורב א' רצה
מזה להוכיח כן ואני הוכחתי דליתא וגם לפי"ז אין רא'י
לנ"ד דהתם עכ"פ היא אינה מוצעת אלא שהתורה
מחייבתו אצל הכא הרי הם צעצמס מוצעים עתה וצפרט
כי גם צנידון מהרי"ל האריך צתשו' הג' מוה"ר סענדיר
מרגליות סי' ט"ו והעלה להחמיר כד' מהרי"ל ושם
צתשו' הצאתי צתשו' נודע צשערים סי' ועוד כמה
שו"ת ולכן יזהירו את האשה ואצ' לצלי לעשות מאומה
לצל יגרמו לעצמם מעוות שלא יוכל לחקן.

כ"ה ג' ויגש תרס"ג ברעזאן.

שפעת שלום וכט"ס לכבוד הרב המופלג בתור"ש
החור"ב בנש"ק מוה"ר שלום גאטסמאן נ"י
בהרב מהר"י ז"ל רב בק' יאסי.

...עד"ש צמי שצב צאשת נעוריו ולקח כל רכוש
וחתנו מצעו צדיני אומות העולם ונתחייבו
אמו ואחיו וגיסו שהי' שותפים עמו צחנות לישצע שאין
צידם מעות הנדן והצעל נסע למרחקים זה ג"ש ועתה
פעל צקישוי גדול שיצא חזרה ושישליש חותנו טראטין
לצטחון כאשר יצא ויסדרו ג"פ לשלוח ויחתמו חותנו
ואשתו אצל הפרצידענט אשר קצלו צחורה כל הנדוניה
וכל מה שמגיע להם מלצשים וכדומה אזי יתן השליח
הג"פ להאשה וכן עשו הצעל נסע למדה"י ועתה חזרו
חותנו ואשתו לצצוע דאע"ה המעות הנדוניה כמקדם
וטענתם צאמרס שהי' אנוסים לחתום כן שלא תשאר
עגונה ורולים שישצע אמו חותנו וגיסו כפי שנהוג מאז
דאה"ע עכתו"ד השאלה. והנה רו"מ האריך למעניתו
דיש לחוש לגט מוטעה ותלוי צמחלות הגדולים צדין
גט שכ"מ שסידר הסמ"ע ומוהר"ס לוצלין פסלו מכח
גי"ד ואומדנא.

הנה לענ"ד לא צאנו לידי מדה זו דהא כל טעם
המקילין משום שציטל כל התנאים צשעת סדה"ג
אצל צנ"ד שנמסר הגט ליד השליח והותנה עמו שלא
ימסור לה הגט כ"ו שלא יחתום אציו ואשתו צנימוסיהם
שקיצלו המגיע להם והשליח נתן תק"כ שיקיים כן ג"כ
הרי קיי"ל דצשליח א"צ משפטי התנאים כלל כמ"ש
הב"ש צאהע"ז סי' ל"ח ע"ש הרשב"א ור"ן וא"כ
הרי צעיין שיחתמו צאופן המועיל צנימוסיהם כמ"ש
צתשו' הרשב"א שצצ"י חו"מ סי' רמ"א צראופן שחפס
קרקע של שמעון וכו' שא"ל ראובן לשמעון מחול לי
הקרקע ועשה לו שטר מחילה וכ' לו שטר שמחל לו
ואח"ז צא ש' וטען שלא קנה צשטר זה ואפי' המעות

(*) נעתק מכתיהק ע"י נכדו הגר"ם שמראהלי ז"ל.